

अविनाशि वस्तुचा सत् स्वभाव सामान्यपणे सांगितला गेला तोच यानंतर विशेषतः स्पष्ट करताहेत-----

अविनाशि तु तद्विद्धि येन सर्वमिदं ततम् ।

विनाशमव्ययस्यास्य न कश्चित्कर्तुमर्हति ॥ १७ ॥

हे सर्व जग ज्याने व्यापिले आहे ते मूळ आत्मस्वरूपब्रह्म अविनाशी आहे हे लक्षात ठेव. या अव्यय तत्त्वाचा नाश कोणीहि करू शकत नाही. ॥ १७ ॥

अविनाशीति । येन सर्वमिदमागमापायधर्मकं देहादिकं ततं तत्साक्षित्वेन व्याप्तम् । तत्तु आत्मस्वरूपमविनाशि विनाशशून्यं विद्धि जानीहि । तत्र हेतुमाह विनाशमिति ॥ १७ ॥

ज्याने हे समस्त उत्पत्तिविनाश शील देहादि व्याप्त आहेत, या सर्वांच्या साक्षीरूपाने जो सर्वत्र विद्यमान आहे, त्या आत्मस्वरूपास तू अविनाशि अर्थात् विनाशरहित असा जाण. त्याचे कारण सांगताहेत की या अव्यय तत्त्वाचा नाश कोणीहि करू शकत नाही. ॥ १७ ॥

आगमापायधर्मकं संदर्शयति-----

उत्पत्ति आणि विनाश असणारे असे काय आहे ते निर्देशित करताहेत-----

अन्तवन्त इमे देहा नित्यस्योक्ताःशरीरिणः ।

अनाशिनोऽप्रमेयस्य तस्माद्युध्यस्व भारत ॥ १८ ॥

नित्य अविनाशी अर्चित्य असा जो देही आत्मा त्याला प्राप्त होणारे देह नाशवंत अर्थात् अनित्य असतात असे जाणून हे भरतवंशीय अर्जुना! तू युद्धास उभा रहा. ॥ १८ ॥

अन्तवन्त इति । अन्तो विनाशो विद्यते येषां तेऽन्तवन्तः । नित्यस्य सर्वदैकस्वरूपस्य शरीरिणः शरीरवतः । अत एव अनाशिनो विनाशरहितस्याप्रमेयस्यापरिच्छिन्नस्यात्मन इमे सुखदुःखादिकधर्मका देहा उक्तास्तत्त्वदर्शिभिः । यस्मादेवमात्मनो न विनाशः न च सुखदुःखादिसम्बन्धः तस्मान्मोहजं शोकं त्यक्त्वा युध्यस्व । स्वधर्म मा त्याक्षीरित्यर्थः ॥ १८ ॥

ज्यांचा अंत विनाश निश्चित असतो, ते अंत पावणारे असे विनाशी शरीर. नित्य सदैव एकाच रूपामधे स्थिर, देही देहधारी. त्या देहधारी आत्म्याचे सुखदुःखादि अनुभव करणारे हे शरीर अंत पावणारे असते, असे तत्त्वज्ञानी लोक सांगतात, अशा प्रकारे आत्म्याचा विनाश होत नाही, त्याचा सुखदुःखादिंसी सम्बन्ध असत नाही. तेव्हा शोकाचा

त्याग करून तू युद्ध कर. अर्थात् स्वधर्माचा त्याग करू नको. ॥ १८ ॥

तदेवं भीष्मादिमृत्युनिमित्तः शोको निवारितः । यच्चात्मनो हन्तृत्वनिमित्तं दुःखमुक्तम् 'एतान्न हन्तुमिच्छामि' (१।३५)

इत्यादिना तदपि तद्वदेव निर्निमित्तमित्याह-----